

HOTĂRÂREA CURȚII
din 15 ianuarie 1986*

Derrick Guy Edmund Hurd

împotriva lui

Kenneth Jones (Her Majesty's Inspector of Taxes)

(Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare formulată de Commissioners for the special purposes of the Income Tax Acts)

„Școala Europeană – Impozite naționale pe salariile corpului profesoral”

Cauza 44/84

În Cauza 44/84,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE și a articolului 150 din Tratatul CEEA, de către Commissioners for the special purposes of the Income Tax Acts („Special Commissioners”) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Derrick Guy Edmund Hurd

și

Kenneth Jones (Her Majesty's Inspector of Taxes)

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea anumitor norme de drept comunitar și în special a articolului 3 din Actul privind condițiile de aderare și adaptările tratatelor, anexat Tratatului privind aderarea la CEE și la CEEA a Regatului Danemarcei, Irlandei, Regatului Norvegiei și a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, precum și a articolelor 5 și 7 din Tratatul CEE, pe tema prelevărilor de impozite naționale la salariile vărsate de Școala Europeană din Culham, Regatul Unit, membrilor britanici din corpul profesoral al acesteia,

CURTEA,

compusă din U. Everling, președinte de cameră, în calitate de președinte, K. Bahlmann și R. Joliet (președinți de cameră), G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot, C. Kakouris și T.F. O'Higgins, judecători,

*Limba de procedură: engleza.

avocat general: Sir Gordon Slynn

grefier: P. Heim

având în vedere observațiile prezentate:

- pentru D. G. E. Hurd, de către Francis Jacobs, Queen's Counsel,
- pentru Guvernul Regatului Unit, de către R. Plender, Barrister,
- pentru Guvernul Danemarcei, de către L. Mikaelson,
- pentru Guvernul Irlandei, de către J. O'Reilly, Barrister,
- în numele Comisiei Comunităților Europene, de către J. Grünwald,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 22 mai 1985,

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Printr-o hotărâre din 14 februarie 1984, primită la Curte la 17 februarie 1984, Commissioners for the special purposes of the Income Taxes Acts (denumită în continuare „Special Commissioners”) a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, întrebări preliminare privind interpretarea mai multor dispoziții și principii generale de drept comunitar și, în special, în temeiul articolului 3 din Actul privind condițiile de aderare și adaptările tratatelor (denumite în continuare „Actul de Aderare”), anexat Tratatului privind aderarea Regatului Danemarcei, a Irlandei și a Regatului Unit la CEE și la CEEA (denumit în continuare „Tratatul de aderare”) și al articolelor 5 și 7 din Tratatul CEE, pentru a se stabili dacă o parte determinată din salariile plătite corpului profesoral din Școlile Europene poate face obiectul impozitului național pe venit.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul unui litigiu între Derrick Guy Edmund Hurd, directorul Școlii Europene din Culham, Oxfordshire și inspectorul însărcinat cu prelevarea impozitelor pe venit. Acest litigiu are drept obiect înștiințările de plată pentru anii fiscali 1978-1979 și 1979-1980 privind sumele pe care Școala Europeană le-a plătit lui Hurd în cursul acestor ani cu titlu de venituri.

3 Este necesar să se observe că Școlile Europene au fost înființate în diverse locații unde sunt situate instituții ale Comunităților Europene: în Luxemburg, în Belgia, în Italia, în Republica Federală Germania și în Țările de Jos, precum și – din 1978 – la Culham, în Regatul Unit, pentru a organiza învățământul în limba lor maternă pentru copiii funcționarilor și agenților Comunităților. Înființarea Școlilor Europene se bazează pe două convenții, respectiv Statutul Școlii Europene din 12 aprilie 1957 (Seria Tratatelor Națiunilor Unite, vol 443, p. 129), care a instituit prima Școală Europeană la Luxemburg și pe Protocolul din 13 aprilie 1962 privind instituirea unor Școli Europene, instituit în legătură cu acest din urmă statut (Seria Tratatelor

Națiunilor Unite, vol. 752, p. 267). Aceste două convenții au fost încheiate între cele șase state membre fondatoare ale Comunităților Europene. Regatul Unit a aderat la aceste protocoale după aderarea sa la Comunitățile Europene.

4 Consiliul superior, compus între altele din miniștri competenți ai părților contractante, precum și dintr-un reprezentant al Comunității și însărcinat prin convențiile menționate cu punerea în aplicare a acestora în ceea ce privește aspectele pedagogice, administrative și bugetare, a adoptat dispoziții referitoare la drepturile și obligațiile profesorilor din Școlile Europene care sunt conținute, în versiunea lor actuală, în Statutul Corpului profesoral și reglementările aplicabile profesorilor din 4 și 5 decembrie 1967, astfel cum au fost modificate ulterior (denumit în continuare „Statutul Corpului profesoral”).

5 În ceea ce privește finanțarea Școlilor Europene, consiliul superior, în conformitate cu articolul 13 din Statutul Școlii Europene, adoptă bugetul și efectuează, în unanimitate, o repartizare echitabilă a sarcinilor între părțile contractante. Articolul 26 din Statutul Școlii Europene prevede că bugetul, care este adoptat de către consiliul superior, este alimentat în special prin contribuții vărsate de către părțile contractante pe baza repartizării sarcinilor efectuate de către consiliul superior și prin subvenții ale instituțiilor cu care școala a încheiat acorduri. Negocierea unui astfel de acord cu Comunitățile Europene este prevăzută expres de articolul 27 din Statutul Școlii Europene și de articolul 4 din Protocolul privind înființarea Școlilor Europene. Din dosar reiese faptul că, în conformitate cu dispozițiile financiare adoptate de consiliul superior, statele membre varsă o contribuție egală cu salariile naționale ale profesorilor pe care aceștia îi detașează și Comisia Comunităților Europene plătește o contribuție care acoperă restul bugetului, având în vedere orice alte venituri ale școlii. Această contribuție a Comunității este înscrisă în bugetul Comunităților Europene la capitolul alocări de funcționare a Comisiei.

6 Profesorii din Școlile Europene sunt angajați de administrațiile naționale respective și detașați în Școlile Europene de către aceste administrații. Pe de o parte, aceștia primesc un salariu plătit de administrațiile lor naționale calculat în conformitate cu grila de salarii din țara lor de origine și, pe de altă parte, o sumă plătită de către Școala Europeană, denumită în continuare „supliment european”. Acest supliment european corespunde diferenței dintre salariul național și un salariu uniform, fixat prin Statutul Corpului profesoral conform modelului Statutului funcționarilor Comunităților Europene.

7 Prelevarea de impozite naționale pe salariile profesorilor face obiectul unei dispoziții (denumit în continuare „Decizia din 1957”) care apare în procesul-verbal al unei reuniuni desfășurate în 25, 26 și 27 ianuarie 1957, a reprezentanților celor șase state membre fondatoare ale Comunității Europene a Carbonului și Oțelului, care s-au constituit în consiliul superior al primei Școli Europene la Luxemburg care era atunci în proces de constituire, și conform căreia

„Consiliul superior decide că membrii corpului profesoral își vor achita impozitele pe salariu sau o parte din salariile naționale. Pe de altă parte, suplimentele care rezultă din aplicarea articolelor 3, 4, 5 și 9 din regulament ca și indemnitațiile achitate în aplicarea articolelor 6, 8, 9, 11 și 12 din regulament sunt scutite de orice impozit. În nici un caz, profesorii nu trebuie să fie supuși unei duble impozitări pe salariile lor”.

8 Pentru a asigura uniformizarea, în pofida diferențelor dintre impozitele naționale pe venit în diferitele state membre, a remunerațiilor nete ale profesorilor, indiferent de țara de origine, consiliul superior a prevăzut, în 1966, plata unei „alocații diferențiate”; conform articolului 24 alineatul (2) din Statutul Corpului profesoral, „în cazul în care valoarea sumelor percepute cu titlu de impozite pe salarii este mai mare decât valoarea prelevării care urmează să fie percepută pe salariul european în temeiul reglementărilor prevăzute pentru funcționarii Comunității Economice Europene care stabilesc condițiile și procedura de aplicare a impozitului stabilit în beneficiul Comunității, se acordă o alocație diferențiată egală cu diferența dintre cele două valori menționate”.

9 În consecință, salariile naționale ale tuturor profesorilor din diferitele Școli Europene sunt supuse impozitelor naționale pe venit în țările lor de origine. Pentru profesorii din Școlile Europene situate în Luxemburg, în Belgia, în Italia, în Țările de Jos și în Republica Federală Germania, indiferent de naționalitatea acestora, suplimentele europene și alocațiile diferențiate plătite de aceste școli sunt, conform modalităților juridice și practicilor administrative diferite, scutite într-un fel sau altul de impozitele naționale pe venit atât în statele de origine ale profesorilor cât și în statul în care este situată școala respectivă.

10 În Regatul Unit, suplimentele europene și alocațiile diferențiate plătite de Școala Europeană din Culham profesorilor de naționalitate alta decât cea britanică nu sunt supuse impozitului pe venit. Litigiul în acțiunea principală se referă la problema de a ști dacă aceste plăți sunt în schimb impozabile în cazul resortisanților britanici.

11 Reiese din dosar faptul că domnul Hurd, resortisant al Regatului Unit, a fost detașat la Școala Europeană din Culham de către administrația britanică. Inspectorul de impozite a emis baze de stabilire privind suplimentele europene pe care această Școală Europeană le-a plătit pentru anii fiscali 1978-1979 și 1979-1980. Acesta estimează că sumele sunt, la fel ca pentru toți profesorii britanici ai Școlii Europene din Culham, impozabile, dat fiind că nici o scutire nu este prevăzută nici în legislația britanică, nici în Statutul Școlii Europene sau în Statutul Corpului profesoral. Împotriva acestor înștiințări de plată, Hurd a introdus un recurs pe lângă Special Commissioners, autoritatea de primă instanță în materie de impozite pe venit.

12 Domnul Hurd a susținut că suplimentele la salarii achitate de către Școala Europeană trebuiau scutite de impozitele naționale în temeiul dreptului comunitar. După aderarea la Statutul Școlii Europene, astfel cum se cerea în temeiul articolului 3 din Actul de aderare, Regatul Unit a acceptat prin urmare Decizia din 1957 și se găsește, în raport cu aceasta, în aceeași situație precum statele membre fondatoare. În plus, articolul 5 din Tratatul CEE obligă guvernul britanic să respecte această decizie; neaplicarea acestuia în cazul resortisanților britanici ar constitui o discriminare interzisă prin articolul 7 din tratat.

13 Sesizată în acest litigiu, Special Commissioners a estimat că decizia sa depindea de un anumit număr de probleme de interpretare a dreptului comunitar. Aceasta a adresat, prin urmare, Curții, următoarele întrebări preliminare:

1) a) În cadrul interpretării dispozițiilor de la articolul 3 din Actul anexat Tratatului de aderare la Comunitatea Economică Europeană din 22 ianuarie 1972, Curtea de Justiție are competența de a pronunța o hotărâre preliminară cu privire la întrebarea dacă o anumită problemă este

menționată prin termenii „orice alt acord încheiat de statele membre fondatoare privind funcționarea Comunităților care prezintă o legătură cu acțiunea acestora” (alineatul (1) al articolului 3), precum și prin termenii „declarații, rezoluții sau alte luări de poziție ... referitoare la Comunitățile Europene care au fost adoptate de comun acord de către statele membre” (alineatul (3) al articolului 3)?

b) În caz afirmativ, Regatul Unit este supus, în temeiul articolului 3 menționat anterior, unei obligații, prevăzută de dreptul comunitar, de a pune în aplicare în dreptul național o decizie specifică luată la o reuniune în ianuarie 1957, conform căreia membrii Corpului profesoral din Școala Europeană trebuiau să fie scutiți de orice impozit pe salarii și indemnizații (altele decât partea din salariile lor corespunzătoare salariilor naționale), având în vedere circumstanțele în care această decizie a fost luată, istoricul său ulterior, actele care reglementează Școlile Europene și consiliul lor de administrație, precum și reacțiile celor șase state membre fondatoare la această decizie anterior datei de intrare în vigoare a Tratatului de aderare menționat anterior (1 ianuarie 1973)?

2) În mod alternativ, Regatul Unit este supus, în temeiul articolului 5 sau al articolului 7 din Tratatul CEE (și al Tratatului de aderare menționat anterior) sau al oricărei alte dispoziții de drept comunitar (cu excepția articolului 3 din Actul anexat Tratatului de aderare), unei obligații, care aparține de dreptul comunitar, să aplice în dreptul național decizia menționată?

3) În cazul în care Regatul Unit ar fi obligat, astfel cum se menționează la întrebarea 1 litera (b) sau la întrebarea (2), un membru al Corpului profesoral al Școlii Europene stabilit în Regatul Unit are dreptul, în temeiul dreptului comunitar, să invoce decizia menționată înaintea instanțelor din Regatul Unit (în absența punerii în aplicare a deciziei menționate în dreptul intern al Regatului Unit)?

Cu privire la competența Curții

14 Prima parte a primei întrebări vizează în esență să precizeze competența Curții de a pronunța o hotărâre preliminară, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, și de asemenea în temeiul articolului 150 din Tratatul CEEA, cu privire la articolul 3 din Actul de aderare în relație cu textele referitoare la Școlile Europene și Corpul lor profesoral.

15 Conform articolului 1 alineatul (3) din Tratatul de aderare, dispozițiile privind puterile și competențele instituțiilor, astfel cum figurează în Tratatul CEE și CEEA se aplică în ceea ce privește Tratatul de aderare, din care fac parte dispozițiile din Actul de aderare care este anexat acestuia. Puterile și competențele la care se referă această dispoziție includ competența Curții de a pronunța o hotărâre preliminară în temeiul articolelor 177 alineatul (1) din Tratatul CEE și a articolului 150 alineatul (1) din Tratatul C.E.E.A. Prin urmare, Curtea are competența de a pronunța o hotărâre preliminară privind interpretarea articolului 3 din Actul de aderare.

16 Cu toate acestea, conform Guvernului Regatului Unit, Curtea nu poate, în temeiul articolului 3 din Actul de aderare, să se pronunțe în legătură cu problema dacă dispoziții precum Statutul Școlii Europene, Protocolul privind instituirea Școlilor Europene și

dispozițiile luate pe baza acestora din urmă sunt acoperite de acest articol; Curtea nu este competentă să interpreteze aceste dispoziții, iar răspunsul la această întrebare implică în mod necesar o interpretare a acestor dispoziții.

17 Guvernul danez este de asemenea de părere că nu se poate extinde competența Curții, prin intermediul interpretării articolului 3 din Actul de aderare, la interpretarea textelor care nu sunt menționate la articolele 177 din Tratatul CEE și 150 din Tratatul CEEA, însă admite posibilitatea Curții de a se pronunța dacă un anumit acord sau dispoziție se încadrează sau nu în sfera de aplicare a categoriilor de acte menționate de articolul 3 din Actul de aderare.

18 Guvernul irlandez consideră că, întrucât are competența de a interpreta articolul 3 din Actul de aderare, Curtea poate să se pronunțe dacă această dispoziție acoperă un anumit act, însă nu poate să se pronunțe în legătură cu efectul juridic produs de acest act în raport cu statul membru în cauză.

19 Conform domnului Hurd și Comisiei, competența Curții de a interpreta articolul 3 din Actul de aderare include și competența de a stabili obligațiile care decurg pentru statele membre din actele în cauză. Aceștia susțin că legăturile funcționale, financiare și organizaționale între Școlile Europene și Comunități sunt atât de strânse încât Statutul Școlii Europene și Protocolul complementar din 1962, precum și dispozițiile derivate din legislația aplicabilă Școlilor Europene fac parte din „dreptul comunitar complementar” și se încadrează, în temeiul acesta, în domeniul de competență al Curții.

20 Pentru a rezolva această problemă, este necesar să se constate mai întâi faptul că instituirea Școlilor Europene nu se bazează pe Tratatul de instituire a Comunităților Europene sau pe actele instituțiilor comunitare, ci pe convențiile internaționale încheiate de statele membre, respectiv Statutul Școlii Europene și Protocolul privind instituirea Școlilor Europene, care au fost menționate. Aceste convenții, asemenea textelor, actelor și deciziilor organelor Școlilor Europene luate pe această bază nu intră în niciuna din categoriile de acte menționate la articolele 177 din Tratatul CEE și 150 din Tratatul CEEA. Simplul fapt că aceste convenții prezintă legături cu Comunitatea și cu funcționarea instituțiilor sale nu este suficient pentru a le considera drept parte integrantă din dreptul comunitar a cărui uniformitate de interpretare în întreaga Comunitate intră în domeniul de aplicare al competenței Curții. Prin urmare, Curtea nu are competența de a pronunța o hotărâre preliminară, în temeiul articolelor 177 din Tratatul CEE și 150 din Tratatul CEEA, cu privire la interpretarea acestor texte.

21 Cu toate acestea, pentru a se stabili sfera de aplicare a articolului 3 din Actul de aderare cu privire la aceste texte, este posibil să fie necesară clasificarea acestora și, prin urmare, examinarea lor în măsura în care acest lucru este necesar acestui scop. Cu toate acestea, o astfel de calificare nu poate conferi Curții, prin intermediul articolului 3 din Actul de aderare, o competență deplină și completă pentru a interpreta textele în cauză care nu îi este conferită prin articolele 177 din Tratatul CEE și 150 din Tratatul CEEA.

22 Răspunsul la prima parte a primei întrebări se referă la competența Curții de a interpreta articolul 3 din Actul de aderare și la faptul că această competență nu o include pe aceea de a interpreta actele menționate de această dispoziție decât în scopul stabilirii sferei de aplicare a acesteia, dar nu și al definirii obligațiilor care decurg din aceasta pentru statele membre.

Cu privire la articolul 3 din Actul de aderare

23 Cea de-a doua parte a primei întrebări este menită să stabilească dacă articolul 3 din Actul de aderare impune noilor state membre obligația de a pune în aplicare în dreptul intern Decizia din 1957 privind scutirea de impozite naționale.

24 Dl Hurd susține că articolul 3 din Actul de aderare prevede obligația Regatului Unit de a pune în aplicare Decizia din 1957 și de a acorda tuturor profesorilor din Școala Europeană din Culham scutirea fiscală pe suplimentul european. Statutul Școlii Europene ar constitui un acord în sensul alineatului (1) din acest articol. Obligațiile care decurg pentru un stat membru fac parte din „acquis-ul comunitar” pe care noile state membre sunt obligate să îl accepte. Cu toate că a fost adoptată înainte de semnarea Statutului Școlii Europene în aprilie 1957, decizia Consiliului superior din ianuarie 1957 a devenit obligatorie în temeiul statutului la ratificarea acestuia. Validitatea și caracterul său obligatoriu au fost de altfel recunoscute de practica îndelungată a statelor membre care s-au simțit obligate prin Decizia din 1957. Chiar Regatul Unit a recunoscut parțial validitatea acestei decizii prin aplicarea acesteia în raport cu profesorii școlii din Culham de altă naționalitate decât cea britanică.

25 Guvernul Regatului Unit estimează că nici alineatul (1) din articolul 3 al Actului de aderare și nici alineatul (3) nu acoperă Decizia din 1957. Aceasta nu a avut niciodată scopul de a avea un caracter juridic obligatoriu, consiliul superior neavând de altfel competența de a obliga statele membre. În orice caz, această decizie, luată în absența Regatului Unit, nu a avut niciun efect asupra Regatului Unit în temeiul dreptului internațional.

26 Guvernul danez este de asemenea de părere că un act de tipul Deciziei din 1957, care nu era menită să aibă un caracter obligatoriu pentru statele membre, nu constituie un acord în sensul articolului 3 alineatul (1) din Actul de aderare.

27 Conform Comisiei, Decizia din 1957, adoptată de reprezentanții guvernelor în această calitate și nu în calitate de membri ai consiliului superior, are un caracter accesoriu în raport cu Statutul Școlii Europene care, în raport cu acesta, constituie un acord în sensul articolului 3 alineatul (1) din Tratatul de aderare. În opinia Comisiei, ca o condiție indispensabilă pentru realizarea structurii interne a Școlii Europene, care implică în special un nivel uniform al salariilor profesorilor, această decizie a devenit obligatorie pentru Regatul Unit o dată cu aderarea acestuia la Statutul Școlii Europene.

28 Curtea constată mai întâi că Statutul Școlii Europene și Protocolul privind crearea Școlilor Europene, menționate anterior, constituie, în sensul celei de-a doua teze din articolul 3 alineatul (1) din Actul de aderare, acorduri încheiate de către statele membre fondatoare referitoare la funcționarea Comunităților sau care prezintă o legătură cu activitățile acestora și că Regatul Unit, în conformitate cu angajamentul său în temeiul acestei dispoziții, a aderat la aceste acorduri. Pe de altă parte, Decizia din 1957, adoptată de reprezentanții statelor membre care se constituiseră într-un consiliu superior al primei Școli Europene la Luxemburg care era în curs de constituire în acel moment, avea un caracter derivat în raport cu Statutul Școlii Europene și nu poate fi considerată în sine un acord internațional în sensul articolului 3 alineatul (1) din Actul de aderare.

29 Articolul 3 alineatul (3) din Actul de aderare extinde acquis-ul comunitar pe care noile state membre sunt obligate să îl accepte în temeiul aderării lor la Comunități la toate „declarațiile, rezoluțiile sau alte luări de poziție” adoptate de comun acord de către statele membre care sunt „referitoare la Comunitățile Europene”. Adoptată cu scopul de a pune în aplicare Convenția privind statutul școlii europene care este încheiat cu privire la funcționarea Comunităților, Decizia din 1957 face parte din luările de poziții reglementate de această dispoziție. Prin urmare, noile state membre se găsesc în raport cu Decizia din 1957, în temeiul articolului 3 alineatul (3), „în aceeași situație ca statele membre fondatoare”.

30 Cu toate acestea, articolul 3 alineatul (3) din Actul de aderare nu atașează niciun efect juridic suplimentar actelor cărora li se aplică, ci se limitează la a stipula că noile state membre „vor respecta principiile și orientările care derivă din acesta și că vor lua măsurile care se pot dovedi necesare pentru a asigura punerea în aplicare a acestuia”. Prin urmare, acesta are rolul de a asigura faptul că noile state membre sunt supuse aceluiași obligații care rezultă din actele în cauză pentru statele membre fondatoare fără ca un nou stat membru să poată susține că aceste acte au fost adoptate în absența sa.

31 Comisia a atras de asemenea atenția, în special la procedura orală, în legătură cu întrebarea dacă, în temeiul Statutului Școlii Europene și, mai general, în temeiul normelor de drept internațional și având în vedere puterile pe care statele membre le-au conferit reprezentanților lor în consiliul superior pentru reuniunea în cauză, această Decizie din 1957 poate să conducă la un caracter juridic obligatoriu. Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat anterior, această problemă nu este de competența Curții în cadrul unei proceduri preliminare în temeiul articolelor 177 din Tratatul CEE și a articolului 150 din Tratatul CEEA.

32 Răspunsul la a doua parte a întrebării 1 trebuie să fie că articolul 3 alineatul (3) din Actul de aderare trebuie interpretat în sensul că se aplică deciziei, adoptate la 25, 26 și 27 ianuarie 1957, de către reprezentanții celor șase state membre fondatoare ale CECO, care s-au constituit în consiliul superior al Școlii Europene la Luxemburg, fără a adăuga, cu toate acestea, nimic sferei de aplicare juridică inerente acestei decizii.

Cu privire la articolul 5 din Tratatul CEE

33 Prin cea de-a doua întrebare, Special Commissioners întreabă, în primul rând, dacă articolul 5 din Tratatul CEE impune statelor membre să pună în aplicare Decizia din 1957. Din decizia de trimitere reiese că această întrebare vizează să afle dacă statele membre sunt obligate să scutească de impozitele naționale suplimentele europene ale profesorilor din Școlile Europene, situate pe teritoriile lor, care sunt resortisanții acestora.

34 Conform domnului Hurd, articolul 5 creează, în temeiul legăturii strânse între Școlile Europene și instituțiile comunitare, o obligație pentru statele membre de a nu adopta măsuri care să aducă prejudicii funcționării Școlilor Europene. În opinia sa, ar trebui să se respecte necesitatea, în cazul Școlilor Europene, de a evita discriminările între profesori în ceea ce privește nivelul salariilor. Mai mult, o compensație plătită de către Școlile Europene în baza impozitelor naționale pe suplimentele europene ar reprezenta o povară nu numai pentru bugetul școlilor europene, ci și pentru cel al Comunității și ar prejudicia astfel în mod direct

Comunitatea. Dl Hurd se referă în special la articolul 24 alineatul (2) din Statutul Corpului profesoral și la consecințele bugetare ale acordării unei alocații diferențiate care este prevăzută.

35 Guvernul Regatului Unit susține că perceperea unui impozit pe suplimentele europene nu ar compromite realizarea obiectivelor Comunității și nu ar aduce atingere Școlii Europene din Culham. Referindu-se la hotărârea Curții din 15 septembrie 1981 (Lord Bruce of Donington, 208/80, Rec. p. 2205), acesta estimează că un raționament asemănător nu se poate aplica în speța prezentă întrucât nu este afectată funcționarea internă a vreunei instituții comunitare.

36 Curtea consideră că Statutul Școlii Europene și Protocolul privind instituirea Școlilor Europene se încadrează într-un context a unei întregi serii de acorduri, decizii, acte și luări de poziție prin care statele membre colaborează și își coordonează activitățile pentru a contribui la buna funcționare a instituțiilor comunitare și pentru a le facilita îndeplinirea sarcinilor lor. În fapt, crearea Școlilor Europene este motivată, astfel cum rezultă din primul considerent din Statutul Școlii Europene, de faptul că prezența la locurile de muncă ale instituțiilor comunitare ale unor funcționari originari din statele membre face necesară organizarea unui învățământ în limbile materne ale interesaților, și acestea sunt destinate, astfel cum arată articolul 1 primul alineat din Protocolul privind crearea unor Școli Europene, educării și învățământului în comun al copiilor personalului din cadrul Comunităților Europene.

37 Cu toate acestea, o astfel de cooperare între statele membre și normele lor referitoare la aceste aspecte nu își găsește o bază juridică în tratatele de instituire a Comunităților Europene și nu fac parte din dreptul creat de către Comunități și derivat din tratate. Dispozițiile tratatelor nu se aplică prin urmare Statutului Școlii Europene și deciziilor adoptate pe baza acestuia.

38 Întrucât, mai precis, este vorba despre articolul 5 din tratat, este necesar să se arate că acest articol impune statelor membre, în cea de-a doua teză a alineatului 1, obligația de a facilita îndeplinirea de către Comunitate a misiunii sale și că, în conformitate cu alineatul 2, statele membre sunt obligate să se abțină de la orice măsuri care pot pune în pericol realizarea obiectivelor tratatului. Astfel cum a susținut Curtea în hotărârea sa din 10 februarie 1983 (Luxemburg/Parlament, 230/81, Rec. p. 255), această dispoziție este expresia normei mai generale care impune statelor membre și instituțiilor comunitare sarcini reciproce de cooperare și de asistență loială. Aceste sarcini, care se situează în cadrul tratatelor, nu se pot aplica convențiilor distincte între statele membre care se situează în afara acestui cadru, astfel cum este cazul Statutului Școlii Europene.

39 Situația ar fi diferită dacă punerea în aplicare a unei dispoziții a tratatelor sau de drept derivat din acestea sau chiar funcționarea instituțiilor comunitare ar fi afectată de o măsură luată în cadrul punerii în aplicare a unei astfel de convenții încheiate între statele membre în afara sferei de aplicare a tratatelor. Într-o astfel de ipoteză, măsura în cauză ar putea fi considerată contrară obligațiilor care derivă din articolul 5 alineatul al doilea din Tratatul CEE.

40 Din această perspectivă este necesar să se examineze dacă, astfel cum susține dl Hurd, impunerea unor suplimente europene profesorilor dintr-o Școală Europeană aduce vreun

prejudiciu funcționării instituțiilor comunitare în temeiul mecanismului descris anterior, de la articolul 24 alineatul (2) din Statutul Corpului profesoral.

41 Conform articolului 24 alineatul (2) din Statutul Corpului profesoral, Școala Europeană compensează, conform informațiilor date de părți, prin acordarea unei alocații diferențiate, impozitarea care rezultă pentru profesorii săi din perceperea impozitelor naționale pe salarii în măsura în care valoarea impozitelor naționale percepute pe salariu o depășește pe cea a prelevării care s-ar efectua în temeiul dispozițiilor aplicabile funcționarilor Comunității. În cazul în care un stat membru impozitează suplimentele europene, școala restituie, prin urmare, profesorilor valoarea acestui impozit printr-o alocație diferențiată, care poate fi impozitată la rândul său. Teoretic, acest mecanism se poate repeta la infinit. Este adevărat că în speța prezentă, legislația națională permite, astfel cum a susținut Guvernul Regatului Unit, încheierea unei astfel de repetări printr-un calcul simplificat.

42 Sarcina financiară a acestui mecanism este suportată în totalitate de bugetul Comunității, având în vedere că, astfel cum s-a explicat anterior, aceasta compensează diferența dintre valoarea veniturilor proprii ale școlii și salariile naționale ale profesorilor, pe de o parte, și valoarea globală a bugetului Școlii Europene pe de altă parte. Orice plată suplimentară pe care școala o efectuează în temeiul articolului 24 alineatul (2) din Statutul Corpului profesoral afectează, prin urmare, în mod direct bugetul Comunității.

43 Pentru a evalua caracterul dăunător al consecințelor care rezultă pentru Comunitate dintr-o astfel de practică a unui stat membru, nu este suficient să se ia în considerare numai cazul domnului Hurd sau al profesorilor britanici din Școala Europeană din Culham, ci este necesar să se evalueze de asemenea situația care ar putea rezulta dintr-o aplicare în alte state membre a unor practici analoge.

44 Generalizarea unei atitudini precum cea adoptată de autoritățile britanice în cazul dlui Hurd ar avea drept efect un transfer efectiv de fonduri din bugetul comunitar către bugetul național și, în plan financiar, ar avea consecințe care ar prejudicia direct Comunitatea. Astfel, un stat membru ar putea, într-o manieră unilaterală, să aducă atingere sistemului de finanțare a Comunității precum și sistemului de repartizare a sarcinilor financiare între statele membre.

45 Nu se pot accepta astfel de consecințe. Comportamentul care este la originea lor este contrar datoriei de cooperare și asistență loială care le revine statelor membre în ceea ce privește Comunitatea și care își găsește expresia în obligația prevăzută la articolul 5 din Tratatul CEE, de a facilita îndeplinirea misiunii sale și se a nu pune în pericol realizarea obiectivelor tratatului.

46 În acest context, prin cea de-a treia întrebare, Special Commissioners vizează să afle dacă interdicția care derivă din articolul 5 din Tratatul CEE, de percepere a impozitelor naționale pe suplimentul european al angajaților unei Școli Europene poate să producă efecte directe în relațiile juridice între statele membre și cetățenii acestora și, prin urmare, dl Hurd este îndreptățit să o invoce înaintea instanțelor din Regatul Unit.

47 Conform jurisprudenței constante a Curții, pentru ca o dispoziție să producă efecte directe în relațiile dintre statele membre și cetățenii lor, este necesar ca aceasta să fie clară și necondiționată și să nu fie subordonată vreunei măsuri de execuție discreționară.

48 Această condiție nu este îndeplinită în cazul obligației în cauză în prezenta speță, care derivă din articolul 5 din Tratatul CEE și care vizează să nu aducă atingere, prin măsuri unilaterale, sistemului de finanțare al Comunității și sistemului de repartizare a sarcinilor financiare între statele membre. Diferențele care există în legătură cu acest punct între practica statelor membre în ceea ce privește modalitățile și procedurile de scutire a profesorilor de impozitare arată într-adevăr că conținutul acestei obligații nu este suficient de precis. Fiecărui stat membru îi revine sarcina de a decide modalitățile prin care acesta înțelege să împiedice ca practica sa fiscală în ceea ce privește profesorii din Școlile Europene să producă efecte dăunătoare pentru sistemul de finanțare al Comunității și de repartizare a sarcinilor financiare între statele membre.

49 Răspunsul la primul punct al celei de-a doua întrebări, corelat cu cea de-a treia întrebare, este că datoria de cooperare și de asistență loială care le revine statelor membre în ceea ce privește Comunitatea și care își găsește expresia în obligația, prevăzută la articolul 5 din Tratatul CEE, de a facilita îndeplinirea misiunii acesteia și de a nu pune în pericol realizarea obiectivelor tratatului le interzice impozitarea națională a salariilor plătite de Școlile Europene angajaților lor în cazul în care sarcina care rezultă dintr-o astfel de percepere de impozite la nivel național revine bugetului Comunității, și că această obligație nu produce efecte directe care pot fi invocate în relațiile între statele membre și cetățenii lor.

Cu privire la articolul 7 din Tratatul CEE și la principiile generale ale dreptului comunitar

50 Cea de doua întrebare adresată de către Curte către Special Commissioners vizează în plus să afle dacă articolul 7 din Tratatul CEE sau orice altă dispoziție de drept comunitar implică o obligație pentru un stat membru de a extinde la profesorii de aceeași naționalitate scutirea de impozite naționale pe venit pe care o acordă profesorilor Școlii Europene resortisanți într-un alt stat membru, și, în special, de a le aplica Decizia din 1957.

51 Conform domnului Hurd, faptul că Regatul Unit acordă scutirea fiscală profesorilor de alte naționalități, și nu profesorilor britanici, constituie o discriminare în baza naționalității, contrară articolului 7 din Tratatul CEE.

52 Guvernul Regatului Unit consideră că, întrucât problema în cauză nu se încadrează în sfera de aplicare a Tratatului CEE, articolul 7 nu poate fi invocat în mod util. În plus, acest articol nu obligă statele membre să acorde resortisanților lor același tratament precum cel acordat resortisanților altor state membre.

53 În această privință, este necesar să se observe mai întâi că nu este contestat de către părți faptul că salariile angajaților alții decât cei britanici ai Școlii Europene din Culham nu sunt supuse impozitelor din Regatul Unit. Decizia privind problema, care este controversată între părți, de a ști dacă această diferență de tratament este efectiv acoperită de dispozițiile de drept

național sau de convențiile privind dubla impozitare și care sunt aceste dispoziții, nu aparține Curții. Este necesar să se răspundă întrebării adresate de instanța națională pornind de la ipoteza că întrebarea se referă la un stat membru a cărui legislație prevede efectiv o astfel de diferență de tratament în funcție de naționalitatea profesorilor unei școli europene situate pe teritoriul său.

54 Pentru a răspunde acestei întrebări, este necesar să se examineze dacă o astfel de situație se încadrează, astfel cum cere articolul 7 din Tratatul CEE, în „sfera de aplicare a prezentului tratat”. Este adevărat că profesorii Școlilor Europene pot fi considerați drept lucrători în sensul articolului 48 din Tratatul CEE care, în cazul în care sunt angajați într-o școală situată într-un alt stat membru, s-au folosit de dreptul lor la liberă circulație în interiorul Comunității. Cu toate acestea, acesta nu este cazul unui profesor care este resortisant al statului membru în care se află Școala Europeană în cauză și care nu s-a deplasat în interiorul Comunității pentru a lucra în acea școală.

55 Astfel cum a menționat deja Curtea în hotărârile sale din 28 martie 1979 (Saunders, 175/78, Rec. p. 1129) și din 27 octombrie 1982 (Morson și Jhanjan, 35 și 36/82, Rec. p. 3723), principiul nediscriminării consacrat prin articolul 7 din Tratatul CEE, asemenea expresiei specifice pe care a găsit-o în articolul 48, nu se poate aplica situațiilor pur interne unui stat membru care nu prezintă nici o legătură cu vreuna dintre situațiile vizate de dreptul comunitar. Simplul fapt că resortisanții unui stat membru sunt angajați de o Școală Europeană situată pe teritoriul acestuia nu este suficient pentru a-i face să beneficieze de normele comunitare privind libera circulație a lucrătorilor și pentru a limita competența acestui stat membru de a adopta măsuri mai restrictive în ceea ce îi privește decât cele aplicate resortisanților altor state membre.

56 Rezultă că articolul 7 din Tratatul CEE nu poate fi invocat pentru a interzice unui stat membru să aplice corpului profesoral dintr-o Școală Europeană situată pe teritoriul său un regim fiscal care este mai puțin favorabil pentru proprii resortisanți decât pentru resortisanții unui alt stat membru.

57 Dl Hurd a făcut de asemenea trimitere la principiile generale de drept comunitar, și în special la principiile de protecție a încrederii legitime, ale estoppel-ului și ale solidarității comunitare din care rezultă, conform acestuia, că Regatul Unit este obligat să respecte Decizia din 1957.

58 În această privință, este suficient să se arate că principiile invocate de dl Hurd au, într-un caz asemănător celui din speța prezentă, un caracter autonom în raport cu obligația pe care articolul 5 din Tratatul CEE o impune statelor membre. În ceea ce privește încrederea legitimă, este necesar să se constate că, în temeiul articolului 24 alineatul (2) din Statutul Corpului profesoral, sarcina financiară impusă acestuia ca urmare a perceperii unor impozite pe suplimentul european este limitată.

59 Răspunsul la cea de-a doua întrebare este că nici articolul 7 din Tratatul CEE, nici principiile generale ale dreptului comunitar nu impun unui stat membru să pună în aplicare decizia menționată din 1957 și să excepteze salariile profesorilor dintr-o Școală Europeană

situată pe teritoriul său de la plata impozitelor naționale, atunci când acești profesori sunt resortisanți ai acestui stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

60 Cheltuielile efectuate de către guvernele olandez, italian și al Regatului Unit, precum și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Commissioners for the special purposes of the Income Taxes Act, prin hotărârea din 14 februarie 1984, hotărăște:

1) Curtea este competentă pentru a interpreta articolul 3 din Actul de aderare. Această competență nu o include pe aceea de a interpreta măsurile menționate de această dispoziție decât în scopul de a determina sfera sa de aplicare, dar nu și în scopul de a stabili obligațiile care decurg pentru statele membre.

2) Articolul 3 alineatul (3) din Actul de aderare trebuie interpretat în sensul că se aplică Deciziei adoptate la 25, 26 și 27 ianuarie 1957, de către reprezentanții celor șase state membre fondatoare ale CECO, care s-au constituit în consiliul superior al Școlii Europene din Luxemburg, fără a adăuga, cu toate acestea, nimic sferei de aplicare juridică inerente acestei decizii.

3) Datoria de cooperare și asistență loială care le revine statelor membre în ceea ce privește Comunitatea și care își găsește expresia în obligația prevăzută la articolul 5 din Tratatul CEE, de a facilita îndeplinirea misiunii acesteia și de a nu pune în pericol realizarea obiectivelor tratatului le interzice impozitarea la nivel național a salariilor plătite de Școlile Europene profesorilor lor atunci când sarcina care rezultă dintr-o astfel de percepere a impozitelor naționale revine bugetului Comunității. Această obligație nu produce efecte directe care pot fi invocate în relațiile dintre statele membre și cetățenii lor.

4) Nici articolul 7 din Tratatul CEE, nici principiile generale ale dreptului comunitar nu impun unui stat membru să pună în aplicare Decizia din 1957 și să excepteze salariile profesorilor dintr-o Școală Europeană situată pe teritoriul său de la plata impozitelor naționale, atunci când acești profesori sunt resortisanți ai acestui stat membru.

Everling

Bahlmann

Joliet

Bosco

Koopmans

Due

Galmot

Kakouris

O'Higgins

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 15 ianuarie 1986.

Grefier
P. Heim

Președinte
U. Everling
președinte de cameră